

מגילה ט

עניין: תרגום התורה ליונית

מסכת סופרים פ"א

מגילת תענית פרק האחרון

ז (טו) מעשה בה' זקנים שכתבו (טז) לתלמי המלך את התורה יונית והיה היום קשה לישראל כיום שנעשה העגל שלא היתה התורה יכולה להתרגם כל צרכה:

ירמיהו. (ט) בשמונה בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והחושך בא לעולם שלשה ימים. בתשעה בו לא כתבו רבותינו על מה. (י) בעשרה בו סמך מלך בבל את ידו על ירושלים להחריבה.

ח י' שוב מעשה (י) בתלמי המלך שכנס ע"ב זקנים והושיבם בשבעים ושנים בתים ולא גלה להם על מה כנסם וכנס לכל אחד ואחד מהם אמר להם כתבו לי תורת משה רבכם. נתן המקום עצה בלב כל אחד ואחד והסכימה דעתן לדעת אחת וכתבו לו ^לתורה בפני עצמה: וי"ג דבר שינו בה. ואלו הן אלהים בראשית

יערות דבש ח"א דרוש ב'

ובזה תבין מה דהי' בימי תלמי – שביקש להעתיק לו התורה ליונית – ג' ימים חושך, דהא בכניסת ישראל לארץ, כתבו כל התורה על אבנים באר היטב בע' לשון, למען ישמעו אומות וילמדו, ואמרו [סוטה לה:] דלכך נענשו ונגזרו לשריפת סיד, הואיל ולא למדו, כמבואר בפ' ואלו נאמרין (שם). אמנם ישוב קושיה זו הוא כך, דודאי תורת ה' תמימה וניתנה להעתיקה בכל לשון, דהיינו כשהיא נעתקת כדין וכדת, אבל כשהיא נעתקת בזיוף ובטעות הוא איסור גמור ופגם גדול לשקר בתורת ה', וא"כ דרך ולכך בימי מיתת משה, שעדיין ידעו פי' התורה על בוריה כנמסר להם מפי משה מפי הגבורה, היו ידיהם מותרות להעתיק התורה לע' לשון, משא"כ בימי תלמי שכבר בעו"ה גברה שכחה ועלו פרושים שונים בתורה ובמקרא ולזה היה קשה להם להעתיקה, לבל יהיה בו ח"ו דבר כוזב מנגד לאמת, וזהו שהיה חושך ג' ימים:

שפת אמת חנוכה תרמ"א

זלעם הרשע פו), וזו מיושג מה דקשה לפי מה דאיתא פז) שהי' לער גדול לחכמים מה שהולכו לכתוב התורה יונית, בגזירת תלמי המלך, א"כ אחר ציטול מלכות יון הו"ל לחזור ולחסור לכתוב התורה יונית, וצאמת נשאר היתר זה לעולם, אכן צאמת כל הלער שלהם הי' על ידי שהצינו כי מחשבותם לרע כדי שעי"ז יהי' להם כח להשכיחם תורתך כו', ולכן היו לריבין שיטעה להם הקצ"ה נסים ונחומנו מהטבע וממילא צעל אותו כח ושיוכות שהי' להיונים, והי' להם מפלה, ושז' אחר מפלתם אין חשש צמח שנכתבה יונית, ואדרבה הי' הכל סיבה כדי לדחותם שלא יהי' להם חלק בקדושה, ואפשר